

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 4 Sierpnia v. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 25 lipca.

Przez najwyższy dyplom pod dniem 19 tego miesiąca, wydany w *Alexandryi* pod *Peterhofem*, NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEJMOŚĆ raczył Taynego Radcę i Senatora *Bułgarskiego* udarować znakami orderu *ś. Anny 1szej klasy*, ozdobionemi Koroną Cesarską. (J. d. S. P.)

— O uroczystym obchodzie dnia nayradosniejszego *Wysokich Narodzin* NAYJAŚNIEJSZEY CESARZOWEY JEJMOŚCI, w stolicy państwa *ottomańskiego*, wydawcy *Pszczoly Północney* otrzymali następującą wiadomość:

„*Bujukdere* dnia 2 lipca. Uroczystość, w dniu 1 lipca, w *Bujukdere*, w dzień *Narodzin* CESARZOWEY *Alexandry Fedorówny*, sprawiona przez *Posła Rossyjskiego*, *J. W. A. J. Ribeaupierre*, wspaniałością swoją zadziwiła, nie tylko *Turków*, lecz i samych *Europejczyków*. O godzinie ośmy zrana, w celu złożenia powinszowań, zbrali się do *Posła Urzędnicy* *Poselstwa Cesarskiego*, *PP. Sztabs i Ober-Officerowie* stojący tu na kotwicy, 48śmio-dziślowey *fregaty*, *Xiężna Łowicka*, wszyscy znajdujący się w *Konstantynopolu* *Rossyjanie*, *Deputaci Serbscy*, oraz całe ciało *Dyplomatyczne*. O godzinie 10tej, *Posel*, w towarzystwie wszystkich gości, szedł, między szeregami uszykowanego ekwipażu *fregaty* *Xiężna Łowicka*, do cerkwi *poselstwa*, w której była odprawiana msza i zapalano modły za zdrowie i pomyślność NAYJAŚNIEJSZEY CESARZA JEJMOŚCI i całego NAYJAŚNIEJSZEY DOMU. Podczas zśpiewania lat długich, grom *armat rossyjskich*, rozlegał się w ciśnień *Bosforskiej*. Stojąca pod *Terapią* *angielską fregatą* *Blonda*, za podniesieniem *bandery rossyjskiej*, salutowała 21 wysirzałami, na które odpowiedziano równą liczbą. O godzinie 8, wieczorem, kilku tysiącom bawiących się przed pałacem *Posła*, ukazało się nowe widowisko. Jakby na skinienie, znikła *fregata*; a na jej miejscu pokazał się tylko sam obraz iey ognisty. Nade drzwiami *poselskiego domu* zajaśniały *Cyfry* NAYJAŚNIEJSZEY PAŃSTWA w różnokolorowych ogniach, a całe nadbrzeże zostało oświecone wspaniałemi *piramidami* i *kolumnami*, których różnobarwny ogień odbijał się we zwierciadle wód *Bosforu*. O godzinie 9, zaczęły się tańce. Tylko ci, którzy tam byli obecnymi, mogą mieć dokładne wyobrażenie widowiska, uczynionego bogactwem i różnaitością *mundurów* wszystkich *narodów*, wespół z ubiorem *pierwszych magnatów Turcyi*, *Deputatów serbskich* i wspaniałym *kołobrojem*. O godzinie 12, *Posel* zaprosił swoich gości do ogrodu, na którego *terrasie* był rozbity wspaniały *namiot*, ubrany różnokolorowemi *festonami* i *girlandami laurowymi*, w którym zastawiono stół na 300 osób. *Cyfry* ogniste NAYJAŚNIEJSZEY PAŃSTWA, *ohtarze* i *piramidy* rzęsiście oświecały *ogród*, i *odwiecznym cedrom*, które otaczały *namiot*, dodawały wielkiej okazałości. Przy ogłoszeniu *zdrowia* NAYJAŚNIEJSZEY CESARZA, był spalony *pawilon* z 1000 *łuskiet*, a *komenda fregaty* zawołała *ura!* Tuż za *pawilonem* iasniały ogniem *brylantowym* *Cyfry* *Cesarza*, *Cesarzowej* i *Następcy Tronu*; poczem, spalono trzy *stolce*. Po *wieczery*, tańce trwały do godziny 5. Uniesienia gości *niepodobna* opisać; a mówić o *zgrupowaniu* *ciekawych widzów* byłoby rzeczą

zbyteczną. Dosyć, jeżeli namienimy, iż sam *Sułtan* uroczystość tę zaszczycił swoją obecnością: przybywszy z *Terapii*, więcej godziny z upodobaniem przypatrywał się *bogactwu illuminacyi*, z przystani zrobioney naprzeciw *domu poselstwa*. *Cześć* i *sława* dla *magnatów rossyjskich*, którzy wszystkich zadziwili, nie samemi tylko *cnotami*, lecz i swoimi *zabawami!* (P. P.)

— *Radca kollegialny* *Lerch*, *okółista Dworu*, został wyniesiony do rangi *radcy stanu*.

— *Radcy kollegialni*: *Erdman*, *Dabelow* i *Perewoszczykow*, *zwyczajni dorpacznego uniwersytetu* *professorowie*, zostali także mianowani *radcami stanu*. (J. d. S. P.)

— *Naywyższy ukaz do Rządzącego Senatu* pod d. 4 lipca.

Z powodu znacznego przenoszenia się *mieszkańców* *Rumelii* i *Bulgaryi* dla osadowienia się w *Bessarabii*, Rozkazaliśmy *Ministrowi Skarbu*:

1) *Uwiadomić* *Ministra* *spraw wewnętrznych* i *Hrabiego Weronicowa*, iż nie ma *trudności* w *naznaczeniu* pod *osady wolnych gruntów skarbowych* dla tych *ludzi*, a przeto i będzie *zalecono* *Izbie* *skarbowey Bessarabskiej*, w *miarę* *potrzeby* i *żądania* *Jenerał-Gubernatora*, *oddawać* *ie* *wiedzy* *kolonialney*, która *iednak* *obowiązana* *ie* *przystąpić* do tego *środka* tylko w *zdarzeniu* *zupełnego* *niedostatku* *gruntów kolonialnych*.

2) *Wstrzymać* do czasu *przesiedlanie* do *Bessarabii* *właścicieli* *skarbowych*.

3) *Przywrócić* *zupełne* *działanie* *Naywyżey* *potwierdzonego* w d. 15 *lutego* 1824 roku *przedstawienia* *Ministra* *Skarbu*, *którem* *nadawanie* *ziem* *Bessarabskich* w *reczę* *prywatne*, *przerwane* *zostało*.

Stosownie do tego *Rządzący Senat* nie *zaniecha*, w *miarę* *oddawania* *takowych* *gruntów* pod *zarząd* *opiekunczego* *Komitetu* w *koloniach* *południowego* *kraju* *Rossyi*, *uczynić* *potrzebnych* *rozporządzeń* o *wyjęciu* *ich* *zpod* *wiedzy* *Izby* *Skarbowey*.

— *Przez* *naywyższe* *ukazy*: pod d. 11 *lipca* *dyrektor* *handlowego* *Banku* *Państwa*, *radca kollegialny* *Marczenko*, *mianowany* *radcą* *stanu*.

Pod d. 12 *lipca* *potwierdzonego* *przez* *Nasz* *ukaz* 10 *stycznia* r. t. na *Prezydenta* 1go *Departamentu* *Sądu* *głównego* *kijowskiego*, *Kameriunkra*, *Hrabiego* *Rzewuskiego*, *stosownie* do *podanego* *Nam* od *Rządzącego* *Senatu* *przełożenia*, *uwalniając*, na *prośbę* *iego*, dla *choroby*, od *tego* *obowiązku*, *Rozkazujemy* *bydź* *Prezydentem* w *tym* *Departamencie* *sekretarzowi* *kollegialnemu* *Alexandrowi* *Maszkiewiczowi*.

Pod d. 14 *lipca*. *Zostającego* w *Sztapie* *Głównodowodzącego* *oddzielnym* *korpusem* *kaukaskim* *Jego* *Cesarskiej* *Wysokości* *Cesarzewicza* *etatu* *kommissoryackiego*, *kommissioniera* 6 *klasy* *Szaganowa*, na *własną* *prośbę* dla *podeszłego* *wieku* i *nadwreżonego* *zdrowia* *uwalniając* od *służby*, w *nagrodę* *długiego* i *odznaczającego* się w *niey* *zostawiania* *nay* *miłościwiey* *mianujemy* *radcą* *stanu*.

Teżte *daty*. Z *liczby* *wybranych* *przez* *szlachtę* *gubernii* *wileńskiej* i *grodzińskiej* *kandydatów*, *podług* *podanego* *Nam* od *Rządzącego* *Senatu* *przełożenia*, *Rozkazujemy* *bydź* *Prezydentami*: *Sądu* *głównego* *wileńskiego* 1go *Departamentu* *Janowi* *Marcinkiewiczowi-Zabie*, 2go *Departamentu* *Józefowi* *Syruciowi*, i *Sądu* *głównego*

grodzieńskiego 1go Departamentu Karolowi Za-
łęskiemu, a 2go Departamentu Nikołajowi Wol-
skiemu.

Teyże daty. Moskiewskiego pierwszej klas-
sy kupca Konstantego Kumanina, w nagrodę szcze-
gólnych jego zasług w szkole handlowej i chwale-
bnej w ogólności służby pod naczelnictwem błogo-
sławionej pamięci Rodzicielki Naszej Najmiłos-
ści wiey Rozkazujemy, po mianowaniu go
kawalerem orderu ś. Anny 2giey klasy, wynieść
z potomstwem, bez przykładu dla innych, do go-
dności szlacheckiej.

— Przez najwyższe ukazy do Kapituły or-
derów, pod d. 25 czerwca, *Surchay Chan Awar-
ski* i *Achmet-Chan Meytuliński* mianowani kawa-
lerami orderu ś. Anny 2giey klasy, a adjutant
bokowy J. C. M. Leyb-Gwardyi półku kozackie-
go Półkownik *Orłow*, i dowódzca dońskiego ko-
zackiego Jego Cesarskiej Wysokości Następcy
Tronu półku Półkownik *Kuzniecowa*, kawalera-
m tegoż orderu i klasy z Cesarską Koroną.

— Na przełożenie Ministra Oświecenia, Naj-
wyżey d. 19 czerwca roku t. potwierdzony, Rek-
torem kazńskiego uniwersytetu na lat 3, Profes-
sor zwyczajny *Łobaczewski*.

Ukazy okoliczne Rządzącego Senatowi:

Pod d. 12 lipca r. t. o ustanowieniu Rady za-
kładów wojskowo-naukowych i Etacie iey kancel-
laryi.

Pod d. 15 lipca, o uznawaniu *Franciszka
Bagera Ribasa* Konsulem Hiszpańskim w Odessie.

Teyże daty, o powtórnym zaleceniu wszy-
stkim Izdom Cywilnym, ażeby te wydawały świad-
ectwa na ewikcyę w Radzie Opiekuńczej majątk-
ków na dusze w rewizyi zapisane, w tych samych
wsiach, gdzie mieszkają, i o dalsz.

Teyże daty, o utworzeniu się w *Matey-Ros-
syi* kompanii wyrabiania cukru z buraków.

Teyże daty, o komitecie kizłarskim do polep-
szenia ogrodnictwa i umocnienia brzegów *Tereki*.

Pod d. 16 lipca, o nieprzyjmowaniu ludzi
młodych wyznania Ewangelickiego do służby bez
bierzmowania.

Pod d. 7 lipca, o uznawaniu kupców *Karo-
la Wilhelma Berensa* i *Fryderyka Winberga*,
pierwszego konsulem pruskim w *Pernawie*, a dru-
giego wice-konsulem duńskim w *Kronsztadzie*.

Pod d. 22 lipca, o tém, na jakiej podstawie do-
zwala się nadal zaprowadzać dylizanse.

Teyże daty, o etacie kantoru chersońskiego
kupieckiej werfy.

Pod d. 23 lipca, o zaleceniu Rządowi guber-
nialnym i Izdom skarbowym 29 wielkorosyjskich
gubernij, ażeby uczyniły należyte rozrządzenia,
względem wypełnienia przepisanych w §§ 113 i
114 prawideł na następne 4 lata warunków dzier-
żawy trunkowej, dla zapobieżenia przeboru summ
w nieakuratnych dzierżawach.

Teyże daty, o niewydawaniu kwitów rekruc-
kich na rachunek za skopców.

Teyże daty, o skassowaniu *Wileńskiego Lu-
terskiego Konsystorza* i o poruczeniu odtąd spraw
duchownych i kościelnych jego wydziału, wiedzy
Kurlandzkiego Luterskiego Konsystorza do nowego
ogólnego urzędzenia kościoła ewangelickiego w *Ros-
syi*. (G. S. P.)

— Wydawca tej gazety (*Mrówka Północna*) o-
trzymał w tych dniach wiadomość, że JW. Mi-
nister spraw wewnętrznych *Zakrewski*, za stara-
niem Prezydenta Cesarskiego wolnego Towarzy-
stwa Ekonomicznego, P. Admirała *Mordwinowa*,
przedsięwziął skuteczne środki, do obmyślenia spo-
sobu ku zaprowadzeniu po guberniach publicznych
bibliotek do czytania, podobnych do tej, iaka nie
dawno założoną została w Odessie. Któż życzyć
nie będzie naysposobniejszego skutku dla tego
prawdziwie patriotycznego przedsięwzięcia! Za-
łożenie publicznych bibliotek może mieć bardzo
ważne następstwa w publicznym oświeceniu i po-
lepszeniu przemysłu narodowego: naprzód, poda
możność ludziom niedostatnim korzystania ze wszy-
stkich, przynajmniej w Rosyji wychodzących
pięć periodycznych i ksiąg, a następnie bezpo-

średnie i bardzo skutecznie dopomoże do rozsze-
rzenia i powiększenia w kraju różnych poży-
tecznych wiadomości; powtóre, obudzi po miastach
naszych w mieszkańcach ducha towarzyski i
rad wzajemnych, którzy dotąd nie mają wspól-
nego miejsca do zbierania się i rozprawiania o
postępkach oświecenia i przemysłu; potrzecie, od-
kryje nowy odbyt dla dzieł pożytecznych, a przez
to da powód do ich pomnożenia; poczwarte, od-
kryje miejsca, do których mogą posyłać dla ogło-
szenia autorowie, wynalazcy machin i udoskona-
lonych sposobów przemysłu, oraz przedsiębiorcy
rozmaitych nowych zaprowadzeń, swoje projek-
ta, rozprawy, programmata, opisanja, modele i ry-
sunki różnych wynalazków; słowem: nie tylko sta-
nowić ono będzie epokę w rocznikach oświece-
nia krajowego i w ogólności krajowych ulepszeń;
ale oraz stanie się wiecznym pomnikiem szczęśliwe-
go i dobroczynnego panowania Jego CESARSKIEJ
Mości Najmiłosćciwszego PANA naszego.
Oby dał Bóg, żeby to przedsięwzięcie, oznaczają-
ce w swym wykonawcy oświeconą miłość dobra
publicznego i gorliwość ku rozprzestrzenieniu po-
żytecznych wiadomości, iak naysprędzey przysłało
do skutku! (M. P.)

— Minister spraw zagranicznych nie dawno, od
P. Pełnomocnego Ministra C. J. M. Brezylji-
skiego, otrzymał notę pod dniem 18 (30) lipca,
1830 roku, w brzmieniu następującem:

Gdy wiele statków kupieckich, które z róż-
nych portów zagranicznych wy płynęły do por-
tów brezyljskich, przybyło tam, nie będąc opa-
trzonemi w urzędowe pasporta, manifesta i swia-
dectwa o zdrowiu, stosownie do 9 artykułu pra-
wa z dnia 10 maja 1820, które przepisuje, iż: „Wszy-
stkie statki narodów, zostających w stosunkach
przyjaźni i przymierza z Brezylją, nie będą mo-
gły wejść do wyżey wspomnianych portów p-
ństwa, jeżeli nie złożą formalnego pasportu, który-
by wymieniał: 1) naród, do którego te statki nale-
żą; 2) porty, do którego są wyprawione; 3) swia-
dectwo celne, to jest, oryginalny opis całego ład-
unku statkowego, legalizowanego przez konsulu-
swo, albo wice-konsuluw brezyljskich, rezydujących
w tych portach, z których te statki wyszły, a
w przypadku, jeżeliby nie było konsularnych agen-
tów brezyljskich, przez miejscową zwierzchność
cywilną lub handlową, która, według przepisu,
znayduje się do tego upoważniona,“ niżej podpi-
sany, otrzymany rozkaz, iżby Rządowi NAJJA-
ŚNIEJSZEGO CESARZA Wszech Rosyji przestał kom-
munikacją o tém postanowieniu, którego ściśle
w Brezylji wypełnienie miało się zacząć od 1
lipca roku terażniejszego; pośpiesza uwiadomić
o niem P. Senatorem *Diwowa*, dając przytém wie-
dzec, iż, dla uniknienia wszelkich sporów, Ce-
sarz Jegomość Brezyljski, zalecił wszystkim agen-
tom konsularnym, aby nadal ograniczali się le-
galizowaniem manifestów (opisów) ładunkowych
tylko w ogólności, zamiast dalszego legalizowania do-
kumentów, znaniomych pod nazwaniem kwitów cel-
nych, które się rozciągały do każdego artykułu, iak
się to praktykowało przed nastaniem prawa 24 wrze-
śnia 1828 roku, które dla wszystkich narodów u-
stanowiło 15% za prawo przywozu, a które op-
łacały dotąd narody naysprzyjaźniejsze dla Brez-
ylii. (J. d. S. P.)

Odessa dnia 12 lipca.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, naysposob-
niejszym potwierdzeniem szaczącyszy przełożenie
P. Noworosyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gu-
bernatora, względem wyszłych do tutejszego kra-
ju z Rumelii i Bułgaryi Greków i Bułgarów, ra-
czył rozkazać: z liczby przesiedlonych przemy-
ślnikom, iako to: uprawiaciom winnic, rybołow-
com i maytkom, dozwolnić obierania sposobu życia
i osiedź tam, gdzie będą sobie życzyli, stosownie
do swych zatrudnień, nie wzbraniając żadnemu za-
mieszkać w miastach i wsiach skarbowych, na zie-
miach próżnych, z warunkiem, iżby chcącym za-
pisać się do cechu wolnych maytków, uwolnić
od wszystkich podatków na 25 lat, zapisując ich

do tego cechu, na osnowie nowo-nastalego względem tey rzeczy postanowienia; tych zaś, którzy zamierzają zapisać się do mieszczan, zapisywać bez zgody z siebie zgromadzeń, z udzieleniem dla nich 10-cio-letniej ulgi od wszystkich podatków i powinności rekruckiej. Staranie o wdowach i sierotach, w osadach, poruczyć Zwierzchności kolonialnej; w innych zaś miejscach włożyć je na Izby Powszechney Opieki. (G. S. P.)

— Dnia 16 —

Zwłoki zmarłego Jenerał Porucznika, Xiążęcia Madatowa, w miesiącu maju przywiezione tu za granicę, przeszły niedzieli, dnia 13 lipca, zostały przewiezione z naszego miasta, ze wszelkimi honorami wojskowemi. Całe duchowieństwo tutejsze, wielu jeneratów, sztabs i ober-officerów, urzędnicy cywilni, kupcy i większa część ludu towarzyszyła im do samych rogatek. Ciało powieziono ztąd drogą do St. Petersburga.

— Od 1 lipca do 10, weszło do naszego miasta 14,275 podwód, na których przywieziono 79,831 czwartki pszenicy. (J. d'Od.)

Kowno, dnia 17 lipca.

Po przeglądzie wojsk 25-tej dywizyi pieszej, rozłożonej obozem pod miastem Łuckiem, Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ, CESARZEWICZ I WIELKI XIĄŻĘ JEGOMOŚĆ KONSTANTY PAWEŁOWICZ, dnia 5 t. m. o godzinie 8 z południa, przybył do miasta Włodzimierza-Wołyńskiego, i, po przemianie koni, udał się do miasteczka Uscilug, gdzie raczył mieć nocleg. Nazajutrz Jego CESARZEWICZOWSKA MOŚĆ, traktem przez Hrubieszow w Królestwie Polskim, udał się do twierdzy Zamościa. Orszak Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI, dnia tegoż, przejeżdżał przez to miasto.

Dnia 15 t. m., Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ przyjechał z Warszawy do Kowna, i, dnia 16 obejrzał stojącą pod Kownem, w obozie, 15-tą huzarów dywizyą, której zykownością był bardzo zadowolony, raczył, dnia tegoż, o godzinie 12 w nocy, udać się szczęśliwie w drogę na powrót do Królestwa Polskiego. (G. S. P.)

PRUSSY.

Berlin dnia 3 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej).

Nadzwyczajny Dodatek do Gazety Rządowej Pruskiej wyraża: „W tey chwili (o wpoł do gley zrana) odbieramy nadzwyczajną drogą wiadomość, iż w Paryżu w dniach 27 i 28 z. m. zaszły znaczne rozruchy. Dziennik *Postanec Izb* z d. 28 lipca daje w tey mierze następujący opis: „Od dnia wczorajszego i dziś zrana wystawia Paryż najburzliwszy i wyposępniejszy widok. Wszystkie warstwy i sklepy są zamknięte. Tłumy robotników i obywateli wszystkich klas przechodzą z przytłumionym okrzykiem po ulicach. Wczoraj wieczorem wojsko gwardyi i żandarmeryi strzelało w rozmaitych miejscach do zgromadzonego ludu, a mianowicie: na placu *Palais-Royal*, na ulicy *Richelieu*, na placu *Maubert* i na placu *des Victoires*. Przystępy do kilku ulic zostały zamknięte od ludu wyprężonymi poizdami do najeścia. Odbiano sklepy mieczników i handlujących korzeniami, dla otrzymania broni, skałek i prochu. W kilku miejscach skutki ognia z ręcznej broni wystawiały smutny widok. Ulice były okryte trupami i ranionymi. Wieczorem potłuczono latarnie miejskie, a lud zaczął zamknąć teatr. Kilka domów straży żandarmeryi, mianowicie na placu giełdy, zostało formalnie oblężonych i zapalonych. Dziś rano tłumy są jeszcze liczniejsze, niż wczoraj. Herby królewskie przy domach notaryuszów i patentowanych liwerantów dworskich zostały zerwane lub zniszczone. Wojsko liniowe jest rozstawione w kilku miejscach; zachowanie się jednak spokojnie i nie jest napastowanym. Liczba zabitych i ranionych obywateli jest jeszcze niewiadomą, a rozchodzące się w tey mierze pogłoski są bardzo sprzeczne. Przed pałacem Ministerstwa spraw zagranicznych, oraz przed pałacami innych Ministrów, postawiono li-

czne oddziały wojska ze 4 działami i zapalonymi lóntami.”

— Dnia 4 —

W tey chwili (o godzinie 5-tej po południu) dowiadujemy się z *Frankfortu nad Menem*, iż tam do godziny 4-tej po południu d. 1 b. m. nie miało dalszych dokładnych wiadomości o wypadkach w Paryżu, prócz tych, jakie już z *dziennika Postanec Izb* pod dniem 28 lipca donieśliśmy. Poczta Francuzka nie nadeszła d. 1 b. m. do *Frankfortu*, a zatem też żadna Gazeta Paryzka tam nie przybyła. Pewny podróżny, który d. 28 lipca wieczorem wyjechał z Paryża, przybywszy dnia 31 do *Frankfortu*, oświadczył, iż z trudnością przejechał, gdyż zbrojne tłumy ludu chciały kilka razy wyprządz mu konie. Mniemano we *Frankforcie*, iż związek pocztowy między Paryżem i *Metz* doznał przerwy.

FRANCYA.

Paryż dnia 26 lipca.

(z Gazety Warszawskiej).

Dzisiejszy *Monitor* umieścił następujące królewskie postanowienia:

„My Karol it. d. Na wniosek naszej Rady Stanu postanowiliśmy i stanowimy: Art. 1) Wolność druku pism peryodycznych jest zamieszona. Art. 2) Przepisy Artykułów 1, 2 i 9 Tyl. I prawa z d. 21 października 1814 znówu się przywracają. W skutku czego żadna istnąca lub na przyszłość wydawać się mająca gazeta i pismo peryodyczne lub pół-peryodyczne, bez różnicy traktowanych w niem przedmiotów, ani w Paryżu, ani w Departamentach, nie może inaczej wychodzić, jak na mocy upoważnienia, które autorowie i drukarze w szczególności od nas otrzymali. Upoważnienie to powinno być co trzy miesiące ponawiane, i może być odwołanem. Art. 3) Upoważnienie może być tymczasowie udzielonem i tymczasowie cofnionem przez Prefektów w Departamentach dla wychodzących lub wychodzących gazet i pism peryodycznych lub pół-peryodycznych. Art. 4) Gazety i pisma wychodzące wbrew artykułowi 2mu mają być natychmiast zabrane. Prassy i czcionki, użyte do ich drukowania, będą zapieczętowane i w publicznym składzie złożone, albo uczynione niezdolnemi do dalszego użycia. Art. 5) Żadne pismo, obejmujące mniej niż 20 arkuszy drukowanych, nie może wychodzić w Paryżu, inaczej, jak za zezwoleniem naszego Ministra spraw wewnętrznych, a w Departamentach za zezwoleniem Prefektów. Wszelkie pismo, obejmujące przeszło 20 arkuszy drukowanych, nie tworzące dzieła ukończonego, potrzebuje tegoż samego upoważnienia. Pisma wychodzące bez upoważnienia, będą natychmiast zabrane. Prassy i czcionki, użyte do ich drukowania będą zapieczętowane i w publicznym składzie złożone lub uczynione niezdolnemi do dalszego użycia. Art. 6) Artykuły o processach i rozprawie towarzystw uczonych lub literackich powinny być pierwey podane do aprobaty, jeżeli całkowicie lub częściowo dotyczą przedmiotów politycznych, w którym to razie stosują się do nich srodzki w artykule 5 przepisane. Art. 7) Wszelki przepis, przeciwny niniejszemu postanowieniu, jest nieważny. Art. 8) Uskutecznienie tego postanowienia nastąpi według art. 4 postanowienia z dnia 27 listopada 1816 i przepisow postanowienia z d. 18 stycznia 1817. Art. 9) Nasi Ministrowie Sekretarze Stanu mają sobie polecone uskutecznienie niniejszego postanowienia. Działo się w naszym zamku *St-Cloud* dnia 25 czerwca 1830 r. (podpisano) Karol.

(kontrasygnowali) Xiążę *Polignac*, *Chantelauze*, *Baron Haussez*, *Hr. Peyronnet*, *Montbel*, *Hr. Guernon Ranville*, *Baron Capelle*.

— „My Karol it. d. Stosownie do art. 50 ustawy konstytucyjney, uwiadomieni o intrygach, używanych w kilku miejscach naszego Królestwa dla utrudzenia i uwiedzenia wyborców pod czas ostatnich czynności zgromadzeń wyborczych, po wysłuchaniu Naszey Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy: Art. 1) Izba Deputowanych

(5)

jest rozwiązana. Art. 2) Nasz Minister Stanu Spraw Wewnętrznych, ma sobie polecone uskutecznienie niniejszego postanowienia. Działo się w *St-Cloud* d. 25 lipca 1830.

(podpisano) Karol.

(kontrasygnował) Hr. Peyronnet.

— My Karol i t. d. postanowiwszy zapobiedz powtórzeniu zabiegów, które miały szkodliwy wpływ na ostatnie czynności zgromadzeń wyborczych, i gdy stosownie do tego wola Naszą jest, prawidła wyborów, których szkodliwość doświadczenie wskazało, przekształcić według zasad ustawy konstytucyjnej, uznaliśmy więc potrzebę, użyć służącego nam prawa oraz starania się przez wydające się rozporządzenia Nasze o bezpieczeństwo kraju i przytłumienie wszelkiego przedsięwzięcia, nadwierzającego godność Korony Naszej. Tym celem po wysłuchaniu Naszej Rady Stanu postanowiliśmy i niniejszym stanowimy: Art. 1) Stosownie do art. 15, 36 i 50 ustawy konstytucyjnej, Izba Deputowanych ma się odtąd składać tylko z Deputowanych departamentowych. Art. 2) Ilość podatków, nadająca prawo głosowania i obieralności, ma wyłącznie składać się zsumm, z jakimi obierający lub obrać się mający, bądź jako właściciel, bądź jako mający używalność, jest zapisany do księgi podatków gruntowych, lub osobistych i od ruchomości. Art. 3) Każdy departament ma mieć taką liczbę Deputowanych, jaka jest przepisana 36 artykułem ustawy konstytucyjnej. Art. 4) Deputowani będą odtąd obierani w takim sposobie, a Izba będzie odnawiana w takim przeciągu czasu, jak 37 artykuł konstytucji stanowi. Art. 5) Zgromadzenia wyborcze dzielą się na powiatowe i departamentowe. Od tego jednak przepisu są wyłączone zgromadzenia wyborcze departamentowe, które jednego tylko Deputowanego mają wybierać. Art. 6) Zgromadzenia wyborcze powiatowe składają się ze wszystkich wyborców, którzy w tym powiecie mają swoje zamieszkanie. Zgromadzenia wyborcze departamentowe składają się z czwartej części wyborców Departamentu, najwięcej podatku opłacających. Art. 7) Utrzymuje się teraźniejsze ograniczenie zgromadzeń wyborczych powiatowych. Art. 8) Każde zgromadzenie wyborcze powiatowe, wybiera liczbę kandydatów, wyrównyującą liczbę Deputowanych Departamentu. Art. 9) Zgromadzenie wyborcze powiatowe dzieli się na tyle sekcji, ile kandydatów ma obierać. Podział ten będzie w stosunku liczby sekcji i ogólnej liczby wyborców zgromadzenia, przyciem należy mieć, ile możliwości, względ na stosunki miejscowe i sąsiedzkie. Art. 10) Sekcje zgromadzenia wyborczego powiatowego mogą być zebrane w różnych miejscach. Art. 11) Każda sekcja zgromadzenia wyborczego powiatowego obiera jednego kandydata i oddzielnie działa. Art. 12) Prezesów sekcji zgromadzenia wyborczego powiatowego mianuje Prefekt pomiędzy wyborców powiatowych. Art. 13) Zgromadzenie departamentowe obiera Deputowanych. Połowa Deputowanych Departamentu powinna być obraną z ogólnej listy kandydatów, proponowanych na zgromadzeniach powiatowych. Jeśli liczba Deputowanych Departamentu jest nierówną, podział nastąpi bez uszczerbku prawa zaszczytowanego zgromadzeniu departamentowemu. Art. 14) W przypadku, gdyby lista proponowanych przez zgromadzenia powiatowe kandydatów była przez opuszczenie albo przez nieważne i podwójne wybory niedokładną, natenczas, jeśli lista wynosi mniej, niż połowę potrzebną liczbę, zgromadzenie departamentowe może obrać jednego Deputowanego więcej nad listę. Jeżeli zaś lista wynosi mniej, niż czwartą część potrzebną liczbę kandydatów, w tym razie zgromadzenie departamentowe może całą ilość Deputowanych Departamentu obrać nad listę. Art. 15) Prefekci, podprefekci, tudzież Jenerałowie dowodzący w dywizjach wojskowych i Departamentach, nie mogą być obraną w Departamentach, gdzie urzędują. Art. 16) Lista wyborców będzie ustanowiona przez Prefektów na zgromadzony Radzie prefekturalnej, i na 5 dni przed zebraniem zgro-

madzeń publicznie wywieszona. Art. 17) Reklamacje o prawo głosowania, nieułatwione przez Prefekta, będą rozstrzygane przez Izbę ra zem z rozpoznawaniem ważności wyborów. Art. 18) Dwa najstarsi wiekiem i dwa najwięcej podatku płacący wyborcy pełnić będą obowiązki skrutatorów na zgromadzeniach wyborczych departamentowych. Toż samo urządzenie mieć będzie miejsce w sekcjach zgromadzenia powiatowego, liczących więcej, niż 50 wyborców. W innych sekcjach jeden najstarszy wiekiem i jeden najwięcej podatku płacący pomiędzy wyborców pełnić będzie obowiązki skrutatora. Prezes i skrutatorowie mianują sekretarza w zgromadzeniu i w sekcjach jego. Art. 19) Nikt nie będzie przypuszczony do kolegium lub sekcji, jeśli nie jest wpisany w listę należących tam wyborców. Ta lista będzie podaną Prezesowi, i zostanie wywieszoną w miejscu, gdzie się zbiera zgromadzenie, przez cały czas czynności jego. Art. 20) Wszelkie roztrząsanie lub naradzanie się na zgromadzeniach wyborczych jest zakazaniem. Art. 21) Policja w zgromadzeniu należy do Prezesa. Bez jego ządania, żadna siła zbrojna nie może być postawioną przed miejscem posiedzenia. Dowódcy wojskowi obowiązani są zadosyć uczynić rekwiizycji w tej mierze. Art. 22) Mianowania odbywają się w zgromadzeniach i sekcjach zgromadzeń konieczną większością dawanych kressek. Jeśli po dwóch kreskowaniach nie przyszy do skutku, w tym razie biórę układa listę tych osób, które przy drugim kreskowaniu miały najwięcej kressek. Ta lista powinna obejmować dwa razy tyle nazwisk, ile jeszcze kandydatów obrać wypada. Przy trzecim kreskowaniu, tylko osoby zapisane na tej liście mogą być obrane, a wybór dzisie się większością. Art. 23) Wyborcy głosują przez kartki, z których każda tyle obejmie nazwisk, ile ma być mianowań. Art. 24) Wyborcy zapisują swoje *votum* w biurze, lub każą je tam zapisać jednemu ze skrutatorów. Art. 25) Nazwisko, stan i zamieszkanie każdego wyborcy, dającego swą kreskę, zapisuje sekretarz w liście, przeznaczony na ustanowienie liczby głosujących. Art. 26) Każde *scrutinium* będzie przez 6 godzin otwarte, a wypadek ogłoszony zostanie w ciągu tegoż samego posiedzenia. Art. 27) Każdego posiedzenia spisany będzie protokół, który wszyscy członkowie bióra podpisać powinni. Art. 28) Stosownie do 46 artykułu konstytucji, nie może Izba przedsiębrać żadnej odmiany w prawie, jeżeli ta nie jest przez nas proponowaną lub approbowaną, a pierwcy nie została przestaną do biór, i przez nie roztrząsana. Art. 29) Wazystkie niniejszemu postanowieniu przeciwne przepisy, utracają moc swoją. Art. 30) Nasi Ministrowie Sekretarze Stanu, mają sobie polecone uskutecznienie niniejszego postanowienia. Działo się w *St-Cloud* dnia 25 lipca 1830.

(podpisano) Karol.

(kontrasygnowali) Xiążę Polignac, Chantelauze, Baron Houssez, Hr. Peyronnet, Montbel, Hr. Guernon Ranville, Baron Capelle.

— My Karol i t. d. Zważywszy dzisiejsze nasze postanowienie o urządzeniu zgromadzeń wyborczych, na przełożenie Naszego Ministra spraw wewnętrznych, rozkazaliśmy i niniejszym rozkazujemy: Art. 1) Zgromadzenia wyborcze zbiorą się; to jest: zgromadzenia wyborcze Departamentowe d. 6 września r. b., a zgromadzenia wyborcze powiatowe dnia 13 tegoż miesiąca. Art. 2) Izby Panów i Deputowanych są zwołane na dzień 28 września. Art. 3) Nasz Minister Sekretarz stanu spraw wewnętrznych ma sobie polecone uskutecznienie niniejszego postanowienia. Działo się w Naszym zamku *St-Cloud* dnia 25 lipca 1830.

(podpisano) Karol.

(kontrasygnował) Hr. Peyronnet.

— Oprócz tego obejmie *Monitor* dwa inne postanowienia. Pierwsze z nich mianuje Pana *Delaveau* zwyczajnym Radcą Stanu; przypuszcza do uczestnictwa obrad Rady Stanu Panów: *Vaublanc, Dudon, Forbin des Issarts, Frenilli, Franchet, Castelbajac* i *Syriays de Mayrinhac*; mianuje Referendarzami Panów *Cornet d'Incourt* i *Vil-*
DODATEK.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 93.

Wilno dnia 4 Sierpnia r. s. 1830 roku.

lebois; mianuie oraz czynnemi Radcami Stanu Panów: *Formon, Conny, Curzay i Villeneuve*, Prefekta Departamentu *Correze*; tudzież Referendarzami Panów: *Chaulieu i Meri de Contades*. Drugie postanowienie mianuie *P. Bergasse*, Radcą Stanu honorowym.

— Wyiątek z raportu Admirala *Duperré* do Ministra Morskiego:

„Na okręcie liniowym *Provence* w zatoce Algierskiej dnia 12 lipca 1830. Łaskawy Panie! W ostatnim moim raporcie z dnia 9 b. m. miałem zaszczyt donieść, iż na wezwanie naczelnego dowódcy wojska wyprawy, przeznaczyłem fregatę *la Jeanne d'Arc* do zabrania Deja z rodziną i orszakiem jego, i przewiezienia do *Liworny*. Później *Hussein* życzył sobie być sprowadzonym do *Neapolu*, a pierwej odbyć kwarantannę w *Mahon*. Oaegday wieczorem wsiadł na wspomnioną fregatę, i wczoraj Kapitan *Lettré* popłynął do *Mahon*. Dotąd tylko 1000 Janczarów z załogi Algierskiej mogło wsiść na okręty; odeszły ich na dwóch okrętach liniowych do *Smyrny*. W tej chwili wysyłam statek z 15 milionami ze skarbu Algierskiego i 2 milionami z kass naszych, które się na różnych okrętach floty znajdowały. Dalsze posyłania powoli następować będą. Zająto się transportem żywności i zapasów wojennych z *Sidi-Ferruch* do *Algieru*, i posyłaniem sprzętów korpusu artylleryi i inżynierów do Francyi, do czego używam znaczney części gabar i innych statków. Kommissya przejrzała statki będące w porcie. Stan magazynów oznaczono przez przybliżenie, albowiem nieporządek ich nie dozwala dokładniejszego spisania. Z wielkich okrętów była tylko jedna fregata i korweta, które uznano za niezdatne do dalszego użycia. Przyymiy WPan i t. d. (podpisano) Vice-Admiral *Duperré*.

— Dnia 27 —

— Nie ulega wątpliwości (pisze dziennik *Biała Chorągiew*), iż na wczorayszy radzie gabinetowej uchwalono oddalenie wszystkich urzędników, których sposób myślenia nie zgadza się z zasadami przez rząd przyjętymi.

— Minister spraw wewnętrznych wydał następujące rozporządzenie: „Art: 1) Wszyscy Prefekci, Podprefekci i Sekretarze ieneralni przy Prefekturach, nieobecni w miejscach urzędowania swego, powinni natychmiast do tychże powrócić. Art. 2) Wszelki poprzednio udzielony urlop, cofa się niniejszém. Art. 3) Odtąd nie może nikt z urzędników wydziału spraw wewnętrznych pod żadnym jakimkolwiek pozorem oddalać się z miejsca urzędu swego, jeżeli nie będzie miał na to upoważnienia w przepisanej formie wydanego.”

— Prefekt policyi ogłosił i kazał na rogach nlic poprzylepiac następujące obwieszczenie: „Každy, ktokolwiek rozdaie pisma peryodyczne, w których nie masz podanego stanu i zamieszkania wydawcy albo drukarza, lub kto podobne pisma do publicznego czytania wystawia, będzie natychmiast stawiony przed Kommissarzem cyrkułu, w którym skonfiskowanie pisma nastąpiło.”

— Następujący jest raport zdany przez Ministrów Królowi Jmci, w skutku czego Monarcha oparty na 14tym artykule ustawy konstytucyney wydał obadwa udzielone już postanowienia względem zawieszenia wolności druku i zmiany dotychczasowego systemu wyborów:

„Najjaśniejszy Panie! Ministrowie twoi mający na Twe zaufanie, którym W. K. Mość ich zaszczyca, zasłużyli, gdyby dłużej ociągali się z przedstawieniem W. K. Mości naszego wewnętrznego położenia i nie starali się wyjaśnić Jego wysokiej mądrości, niebezpieczeństwa z wolności druku wypływającego. W przeciągu lat 15tu nigdy to położenie nie wystawiało surowszego i smutniejszego widoku. Mimo materyjalney pomocy, czego dzieie dotychczasowe żadnego nie przywodzą przykładu, pokazują się znaki rozwołnienia i rozliczne przykłady bezprawioiw, na wszy-

stkich miejscach państwa popełnianych. Przyczyny, które powodem były, aby sprężyny monarchicznego rządu osłabić, do tego dziś zmierzają, aby zasady tegoż rządu wstrząsnąć i odmienić, oraz powagę jego moralnego usiłowania zniweczyć. Walczą dziś, tak w stolicy, iako i na prowincyi, lubo ieszcze z korzyścią przeciwnego stronnictwa; zepsute i upadkiem grożące zasady, głośno już bywają oznajmiane, i rozkrzewiają się we wszystkich klassach narodu. Starania, które powszechnemi się już stały, poruszają umysły i niepokoją społeczeństwo. Ze wszech stron żądają teraz rękoiymi bezpieczeństwa na przyszłość. Zły duch zaimuje się czynnie, gorliwie i bez przerwy, aby podkopać zasady publicznego porządku, wydrzeć krajowi to szczęście, którego pod Twém berłem używa. Biegły w sztuce zbierania korzyści, w nieukontentowaniu i wzbudzaniu nienawiści, utrzymuje on w narodzie ducha niechęci i nienawiści ku rządowi, i mozoli się wszędzie rozsiewać zarody niespokojności i wojny domowej. Dowiodły już świeże wypadki, Najjaśniejszy Panie! iż polityczne namiętności, które dotąd w wyższych tylko towarzystwach istniały, zaczynają także wciśkać się do niższych stanów i masy ludu podżęgać. Dowiodły oraz, iż te masy nie zawszeby się poruszyły bez niebezpieczeństwa dla tych nawet, którzy usiłują pozabawić ich spokojności. Mnóstwo czynow podczas ostatnich wyborow umacnia takowe twierdzenie, i służyłoby nam tylko za nadto pewną oznakę nowych wstrząśnień, gdyby nie było w mocy W. K. Moci to złe odwrócić. Wszędzie bacznym dostrzegacz, widzi potrzebę porządku, siły i stałości, a poruszenia, które się iey naybardziej zdają zaprzeczać, nie są istotnie niczém, iak świadectwem tego. Nie można zataić, iż te poruszenia, które bez wielkiego niebezpieczeństwa nie mogą się wzmagać, są zrzadzane i wzniecane wyłącznie prawie przez wolność druku. Prawo o wyborach, niemniej obfite w nieporządki wszelkiego rodzaju, przyłożyło się bez wątpienia do utrzymania tych poruszeń; lecz musianooby zaprzeczyć oczywistości czynow, gdyby szczególniej w dziennikach nie chciano widzieć środkowego punktu zepsucia, którego postępy stają się co dzień znaczniejsze, oraz głównego źródła klęsk, które zagrożają Królestwu. Doświadczenie Najjaśniejszy Panie, mowi głośniej, niż wszystkie teorye.

(Dokończenie nastąpi.)

— Dnia 27 —

— Ze wszystkich Gazet dziś wyszła tylko jedna, to jest *Gazeta Codzienna* i udziela niektóre wiadomości o wypadkach dnia poprzedzającego, to jest 26 b. m. Tak w tej mierze donosi: „Przez cały dzień wczorayszy panowała największa spokojność. Dopiero późno wieczorem zaczęto się zbierać niedaleko *Palais Royal* dla wzniecenia zaburzeń, ale takowe natychmiast przytłumiono. Mimo wydanego rozkazu, usiłowały niektóre dzienniki nieupoważnione rozestąć exemplarze pisma swego, zawierające protestacyę, podpisaną przez wielką liczbę gerentów i redaktorów rozmaitych dziennikow opozycyjnych. Uważano, iż ani gerenci, ani redaktorowie *Dziennika Rozpraw* nie podpisali protestacyi. Wydano rozkazy, aby postanowienie względem wolności druku, z dniem iutrzejszym w całej surowości weszło w wykonanie. Redaktorowie wielu dziennikow podali dnia wczorayszego Prezesowi sądu pierwszej instancyi, Panu *Debelleyme*, przełożenie, którego ich drukarze nie chcieli drukować, tenże wyrzekł, iż mając na uwadze, że postanowienie tyczące się wolności druku, nie zostało ogłoszone wedle przepisow, iak niemniej przez wzgląd, iż potrzeba dziennikom zostawić czas do wystarania się o upoważnienie artykułem 2gim postanowienia z dnia 25 b. m. przepisane, uznaie drukarzy za obowiązanych do wydrukowania pisma na dzień następnny. Wspomniony *Dziennik Rozpraw* podobnież i *Konstytucjonista*, którego trzech współredaktorów podpisali protestacyę, podali do Ministra

spraw wewnętrznych prośbę o upoważnienie do dalszego wychodzenia. Dziennik *Postaniec Izb* jeszcze wczoraj pozyskał takie upoważnienie, i wieczorem wyszedł z druku w sposobie zwyczajnym.

— Nadszedł tu drugi numer wychodzący w *Sidi-Ferruch* Gazety pod napisem *Sztafeta Algierska* z dnia 5 b. m. Nie obejmuje dokładniejszych szczegółów o wzięciu *Algieru*. Upał w obozie w *Sidi-Ferruch* był bardzo wielki; dnia 30 czerwca o godzinie 3ciej po południu ciepłomierz pokazywał 41 stopni w cieniu. Dnia 2go lipca ciepłomierz zanurzony w morzu w zatoce, okazywał 25 stopni. Zwyczajny upał w południe był na 38 stopni, a w nocy ochłodzilo się powietrze na 16 do 18 stopni. Ta niestałość temperatury, wymaga używania ciepłej, a mianowicie, wełnianej odzieży i przykrycia. *Sztafeta Algierska* opisuje następujący wypadek pod czas pewnej bitwy z Algierczykami: Kilku żołnierzy naszych ścigało uciekających, którzy (jak im się zdawało) ukryli się w jednym domu oddalonym od drogi. Chcieli wybić drzwi, a nie mogąc dokazać tego uderzeniem, strzelili kilku kulami. Wtedy otworzyli się drzwi; lecz pierwszym przedmiotem, który wchodząc ujrzeli, była piękna 16stoletnia żydowka, leżąca na ziemi; została ugodzona w pierś dwiema kulami i konała. Wszystkie usiłowania, aby ją uratować, były nadaremne. Malarz *Isa-bey*, który właśnie nadszedł, odrysował tę tkliwą scenę.

— Wiadomości dotyczące Francji z ostatniej poczty są następujące:

Przez Londyn. Dnia 27 zebrało się blisko 50 Deputowanych u P. Kazimierza *Perrier*, którzy przeciw postanowieniom z dnia 25 protestowali; i niektórzy Parowie podpisali protestacyę.—Tegoż dnia Deputacya tych Deputowanych udała się do *St. Cloud*, prosząc o posłuchanie u Monarchy; oświadczono im, że Król jest w *Compiègne*. Przybyła także i Deputacya Parów; mówiono, że ta została przyjęta.—Deputowani ci zgromadzili się potem powtórnie, ogłosili posiedzenia swoje za nieustającą, i wezwali zarazem dowódcę stolicy i prefekta do reorganizacyi gwardyi narodowej, w celu czuwania nad spokojnością miasta. Nie wiadomo czyli te władze były powolne wezwaniu; lecz w południe 28 patroli gwardyi narodowej w uniformach widziano na ulicach. Stolica miała być ogłoszoną w stanie oblężenia. Jenerał *Gerard* objął dowództwo nad Gwardyą narodową, do której się przyłączyły trzy liniowe pułki.—W *Londynie* znaczniejsi spekulanci skupowali papiery Francuzkie.

Przez Frankfurt: (D. 28 nad wieczorem.) W okolicy pałacu Xięcia *Polignac*, słychać strzały ręcznej broni i armat; obawiano się w nocy krwawych wypadków. Bramy miasta zamknięte. Bank osadziły dwa pułki.

Przez Antwerpię: (Także d. 28.) Rozruchy trwają ciągle, osobliwie w Cyrkule *St. Honoré* i około giełdy. Trybunały zamknięte, również iak giełda. Przed Tuilleriami zatoczono dział.

Przez Hamburg: (Podług listów prywatnych z dnia 29.) Mówią, iż w kilku miejscach 3 kolorowa chorągiew powiewa. Walka na ulicach trwa ciągle. Słychać, że Jenerał *Laborde* dowodzi gwardyą narodową. Jenerał *Payol* i Pan *Kazimierz Perrier* zajęli ratusz główny tąż gwardyą; w *Lille*, w *Lyon*, w *Valenciennes* miały zayść rozruchy. Marszałek *Bourmont* nie przybył; lecz z *Tulonu* nadeszła depesza telegraficzna z dnia 23 lipca donosząc, iż zawinął tam okręt liniowy *Marengo* i przywiozł skarby wartości 50 milionów, fran., a z tych 30 milionów w sztabach srebra i złota, pochodzących ze skarbu Deia. Papiery 3 proc. stoją 72 fr. 40 cent. Wszystkie te wiadomości potrzebują jednak potwierdzenia.

ANGLIA.

Londyn dnia 24 lipca.

Tutejszy *Dziennik Dworski* pisze: „Polegając na zapewnieniu pewnego znakomitego urzędnika we Francji, możemy udzielić ważną i godną wiary wiadomość o korespondencyi między gabinetami Angielskim i Francuzkim względem *Algieru*. Jesteśmy upoważnieni oświadczyć, iż po pierwszym zapowiedzeniu wyprawy, rząd Angielski podał Xiążęciu *Polignac* notę, żądając objaśnienia w tej mierze, a odpowiedź na wspomnianą notę obejmowała ogólne zapewnienia i oświadczenie, iż nic nie będzie przedsięwziętym, coby Anglię słusznie urażać mogło; lecz ani w ówczas, ani przez ciąg całej następnej korespondencyi nie dano szczególnego zaręczenia ze strony rządu Francuzkiego, ani też obietnicy, podług czego moglibyśmy domagać się zwrotu tego, co Francya teraz zdobyła.”

Słychać, iż tu przybył Pan *Lescardie de Corte* z klejnotami domu Braganckiego, dla ułożenia się o pożyczkę z bankierem *Thuret* i współpracownikami. (G. W.)

WŁOCHY.

Rzym dnia 17 lipca.

Oyciec ś. utworzył w *Stambule* Kościół Arcybiskupi Metropolitalny, dla licznych Ormian Katolików, mieszkających w prowincjach Tureckich, i Xięzda *Antoniego Nourigian* mianował pierwszym Arcybiskupem nowej katedry. Uroczysta konsekracya nowego Arcybiskupa odprawiła się d. 11 b. m., w obecności Posła Austriackiego Hr. *Lützow*, syna Posła Francuzkiego Hr. *Laferronnays*, i Sekretarza poselstwa Francuzkiego kawalera *Belloq*, Posła Sardyńskiego Margrabiego *Crosa de Vergagni*, oraz innych członków ciała dyplomatycznego, w Kościele *Je Propaganda Fide*. (z G. W.)

HISZPANIA.

Madryt dnia 13 lipca.

Paryżki *Dziennik Globe* donosi, iż odkryto nowy spisek przeciw rządowi i w tym względzie rozestano po wszystkich okręgach kraju manifest następującej treści: — „Rząd wysledził różnemi drogami, iż w *Londynie* zawiązał się spisek buntowniczy, na którego czele Jenerał *Torrios* ma się znajdować, który z swymi znajomymi we Francji pod adresem *Darcher* i współpracowników w *Gibraltarze* pod imieniem *Tomasza Wilson* młodszego koresponduje. Pułkownik *Gurrea* pisuje pod imieniem *Benona* z *Londynu* i *Antoniego Gebaia* z Francji. Już jest wiadomem, że wszczął się rozruch na brzegach Arragonii. *Don Ignacio Lopez*, ma iść udać do *Paryża*, aby się z znacznym Jenerałem Francuzkim nad środkami i zgromadzeniem siły zbrojnej umówić. Jenerał *Plasencio* ma z *Jersey* przybyć do *Londynu*, aby swe czynności z tamtejszym związkowem towarzystwem ułożyć. Tenże ma w *Marsylii* pełnomocników, Pułkownika *Miranda*, *Anglada*, *Percera* i syna Jenerała *Milas*. W *Gibraltarze* z pewnością znajduje się Agent Junty z Anglikiem *H...*, który 5000 funt. szt. na to wydał. Także nąjętym został okręt o 300 beczkach, wyładowany bronią, również statek parowy, który miał Jenerała *Terroifos* do *Algeras* zabrać, aby tamtejsze załogi przekupił. Buntownicy mieli podrzucić manifest, który w czasie wybuchnięcia spisku miał być ogłoszonym. Zamiarem ich było, naród uwolnić. Tymczasowo chciano ustanowić kommissyę po prowincjach, najmniej z siedmiu członków składającą się, aby podział kraju w całości albo w części uskutecznić, nakłady porozdzielać i t. d.” Na końcu tej odezwy Hiszpańskiego rządu, miało być powiedzianem, że wszystkiego rząd już dopiął, aby tych burzycieli spokojności poymać i nad ich dalszemi krokami czuwać. (G. W.)

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.
Andrzej Buchariski Rzeczywisty Radca Sił i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK